

Nr 719

Av fröken Stenberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 73, angående utbildning av arbetsterapeuter och sjukgymnaster.

(Lika lydande med motion nr 876 i Andra kammaren)

År 1962 avgavs ett betänkande av 1960 års arbetsterapeututredning (SOU 1962: 50). Utredningens tillkomst och arbete skall ses mot bakgrunden av dels den stora bristen på arbetsterapeuter, dels den såväl otillräckligt dimensionerade som otillfredsställande utformade utbildningen av denna personalkategori.

Behovet av arbetsterapeuter har utredningen sökt beräkna dels på grundval av en enkät till de för skilda vårdområden ansvariga myndigheterna, dels på grundval av regionvårds- och läkarprognosutredningarnas prognoser rörande sjukvårdens utveckling. Utredningens slutsatser i denna del innebär, att man bör inrikta sig på att täcka ett behov år 1975 av drygt 1 700 arbetsterapeuter. För att detta behov skall kunna täckas fordras, om hänsyn tas till hittills utbildade arbetsterapeuter, en utbildningskapacitet, som tillåter en intagning av 165 arbetsterapeuter årligen.

Prognoser ger alltid anledning till eftertanke. De visar tydligt svårigheten att förutsäga framtiden. Det har framkommit på en mängd områden, inte minst då det gäller att förutsäga behovet av lärare, alla kategorier.

För att i stort sett alla arbetsterapeuttjänster skall kunna besättas med kompetenta innehavare måste man enligt vår mening förfoga över ett större antal utbildade arbetsterapeuter än antalet tjänster. Ett betydande antal arbetsterapeuter kommer nämligen att hellre avstå från tjänst än att lämna den plats där de bor, detta icke minst på grund av att ifrågavarande tjänster uteslutande kommer att besättas med kvinnlig arbetskraft. Med utgångspunkt från detta anser vi att utredningen i samband med beräkningarna av det framtida behovet av arbetsterapeuter ej tillräckligt tagit hänsyn till ovan motiverad ökad avgång från yrket.

I proposition nr 73 föreslår chefen för ecklesiastikdepartementet, att den omorganiserade utbildningen av arbetsterapeuter skall börja budgetåret 1965/66 i Göteborg, Örebro och Linköping samt i anslutning till Mörby lasarett i Danderyd. Intagningen på de fyra orterna beräknas till ca 160 elever om året.

Den årliga intagningskapaciteten blir enligt detta förslag mindre än det

av utredningen beräknade behovet. Med utgångspunkt från vårt ovan redovisade ställningstagande till ifrågavarande beräkningar förordar vi att kapaciteten höjes med det antal platser som motsvarar en intagningsavdelning.

Med hänsyn till den stora brist på arbetsterapeuter som råder i Norrland och de betydande svårigheter som är förknippade med att rekrytera specialutbildad arbetskraft till denna landsända framstår det som mycket angeläget att en utbildning av arbetsterapeuter därstädes kommer till stånd. Tillgången på utbildad och kvinnlig arbetskraft är synnerligen god, vilket i detta sammanhang bör beaktas. Arbetsterapeututbildningen bör förläggas till regionsjukhusorter, eftersom undervisningen avses omfatta en rad medicinska ämnen och specialiteter. Detta innebär att motsvarande institutioner och kliniker måste finnas representerade vid utbildningssjukhuset eller därmed samverkande sjukhus. Umeå framstår som den självklara förläggningsorten i detta sammanhang.

Vi föreslår med anledning av dessa synpunkter, att utbildning av arbetsterapeuter inrättas i Umeå snarast möjligt.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 juni 1960 uttalade medicinalstyrelsen att stora svårigheter förelåg att tillgodose behovet av sjukgymnaster. Med anledning härav tillkallades enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 februari 1961 en sakkunnig. Den 31 oktober 1962 avgav den sakkunnige ett betänkande om ökad utbildning av sjukgymnaster. I betänkandet anföres att ifrågavarande utbildning avsevärt måste utökas.

Med anledning härav föreslår departementschefen i proposition nr 73 att intagningen av elever vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm och Lund skall dubbleras från och med läsåret 1964/65 samt att från och med läsåret 1965/66 sjukgymnastutbildning igångsättes i Göteborg. Frågan om fortsatt utvidgning av utbildningen av sjukgymnaster lämnas däremot öppen tills vidare.

Enligt vår mening bör emellertid redan nu principbeslut fattas om ytterligare ett sjukgymnastinstitut i Umeå. Det är angeläget att beslut redan nu fattas härom, så att projekteringen av det nya institutet snarast kan påbörjas. Relevant i detta sammanhang är att de dubblerade intagningarna vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm och Lund enligt vår mening har karaktären av ett provisorium, vilket kan accepteras endast under en övergångstid.

Utbildning av sjukgymnaster i Umeå skulle även tillgodose önskemålen beträffande förläggning av en dylik utbildning till Norrland.

Beträffande huvudmannaskapet för utbildningen och den centrala tillsynen däröver är två alternativ föreslagna. Enligt den ena uppfattningen bör utbildningen av arbetsterapeuter och sjukgymnaster bedrivas i anslutning till medicinsk fakultet och med staten som huvudman och universitetskanslersämbetet som tillsynsmyndighet. Enligt den andra uppfattningen bör utbildningen bedrivas under sjukvårdshuvudmännens ansvar och under tillsyn av den centralmyndighet, som utövar tillsyn över yrkesutbildningen.

Utan att närmare ta ställning till detta spörsmål yrkar vi att redan nu

principbeslut fattas om anordnande av arbetsterapeut- och sjukgymnastutbildning i Umeå snarast.

Undersökningar rörande en samordning av arbetsterapeut- och sjukgymnastutbildningen har lett till skilda resultat. Såväl positiva som negativa synpunkter har framförts. Enligt vår uppfattning torde det vara ytterligt svårt att utan ingående försöksverksamhet avgöra värdet av ett dylikt arrangemang.

Vi föreslår att, därest utbildning av arbetsterapeuter och sjukgymnaster kommer till stånd i enlighet med ovan anfört yrkande, denna utbildning samordnas i den utsträckning, som med hänsyn till bl. a. olikheter vad beträffar de bägge elevkategoriernas kunskapsgrunder kan anses lämpligt.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte fatta beslut om att utbildning för arbetsterapeuter och sjukgymnaster anordnas i Umeå.

Stockholm den 7 april 1964

Gunvor Stenberg

Nils-Eric Gustafsson

Lisa Mattson

Nr 720

Av herr **Hanson, Per-Olof**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 108, angående bildande av ett statligt aktiebolag för bevakningstjänst m. m.*

(Lika lydande med motion nr 879 i Andra kammaren)

Stockholm den 7 april 1964

Per-Olof Hanson